

Nyt Fokus

Nørrebrogade 39, 1. tv.

DK-2200 København N

Tlf.: 6070 3839

Mail: nytfokus@noah.dk

Hjemmeside: www.nytfokus.nu

København, d. 13. maj 2019

Mål og Mæle

DR1 – Klog på sprog

Dansk Sprognævn

Forslag til årets ord i 2019

Redaktionen for miljøtidsskriftet Nyt Fokus og NOAH Friends of the Earth Denmark foreslår hermed, at "flyskam" bliver årets ord i 2019.

Ordet stammer fra det svenske "flygskam" – skam over at flyve - som har været kendt siden 2017, og ofte modstilles udtrykket "tågskryt" (togpraleri)¹. Iflg. en rapport fra 2017, bestilt af Naturvårdsverket, udgjorde den svenske flysektors udslip 1.1 tons pr. person, hvilket er fem gange mere end det globale gennemsnit. Imidlertid har udtrykket "flygskam" og den miljøbevidsthed, det afspejler, bidraget til, at antallet af flyrejser i Sverige er faldet drastisk. Iflg. en opgørelse fra Verdensnaturfonden, WWF, gav 23 pct. af svenskerne afkald på at flyve i 2018 for at formindske deres klimaaftryk, hvilket er 6 pct. flere end året før. I første kvartal af 2019 fløj 378.000 færre passagerer fra svenske lufthavne sammenlignet med samme periode det foregående år. Også antallet af starter og landinger er reduceret. Dette repræsenterer et brud på de sidste ti års udvikling, som ellers har været præget af fortsat stigning: ca. 31 mio. passagerer fløj fra svenske lufthavne i 2009 og sidste år var tallet 39 mio. Hertil kommer, at antallet af udenrigsflyvninger er mere end fordoblet siden 2003, fra ca. 15 mio. til 33 mio. Men iflg. den svenske transportstyrelse

---

¹ F.eks. har den svenske Tågsemester-Facebookgruppe, der promoverer flygskam og tågskryt næsten 90.000 medlemmer: <https://www.facebook.com/groups/tagsemester/>

faldt passagerantallet i første kvartal af 2019 med 4.5 pct. sammenholdt med første kvartal i 2018².

Endnu er udtrykket "flyskam" ikke særligt kendt i Danmark, men vores forventning er, at fordi miljø- og klimaspørgsmålet for første gang står øverst på vælgernes politiske dagsorden, kan det blive et af de meste brugte ord både ved Folketings- og EU-parlamentsvalget og ikke mindst i tiden derefter.

For flere informationer om, hvad miljø og klima betyder for Folketings- og EU-parlamentsvalget, se Nyt Fokus' temanummer om Klimavalg 2019 her: <http://www.nytfokus.nu/nummer-13/>

Således kan man argumentere for, at en omlægning af transportsektoren ikke er mindre relevant i Danmark end i Sverige: luftfart udgør 17 pct. af CO₂-udslippet fra dansk transport. Hver flyrejse udleder 285 gr CO₂ pr passager pr km, hvilket gør den til den mest forurenende form for transport overhovedet. Hertil kommer, at fly belaster klimaet med andet end CO₂, fordi kvælstofoxider og vanddampe mv. skaber en yderligere klimaeffekt – og samtidig har CO₂ udledt i stor højde en større klimapåvirkning, end hvis den udledes ved jordoverfladen. Alt dette svarer til en forøgelse af CO₂-udledningen med en faktor 2-4. Af samme grund udgør luftfarten mere end en tredjedel af den danske transportsektors klimabelastning³. Belastningen er 36 gange større for fly end for togtransport pr. passager pr km.

Hvad værre er, Danmark er en større klimasynder end vores nabolande, fordi der siden 2007 ikke er opkrævet passagerafgifter og vi derfor har udviklet os til et skattely for luftfartsselskaberne. I Tyskland er afgiften henholdsvis 56, 175 eller 314 danske kroner, alt efter om ruten er inden- eller udenrigs (hhv. under eller over 6.000 kilometer), og svenskerne skal betale nogenlunde samme beløb. Oven i købet slipper luftfartsbranchen for at betale moms, og der er ingen afgifter på brændstof. EU's kvotesystem svarer til en afgift på ca. 30 øre per liter, men kun på ruter inden for EU. Det er fortsat gratis for luftfartsselskaberne, når de flyver ind og ud af EU, hvilket samtidig er de længste og mest brændstofkrævende ruter. Samtidigt er flytrafikken den på verdensplan hurtigst voksende udleder af drivhusgasser og kan iflg. FN i løbet af tredive år blive den største enkelte udleder.

---

² Aftonbladet: Trenden har vänt – flygresandet minskar, 11/4 2019:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kJ02rL/trenden-har-vant-flygresandet-minskar>

Se også: Esther Michelsen Kjeldahl: Vi står ikke alene med vores klimabekymring, Nyt Fokus nr. 12, september 2018:

<http://www.nytfokus.nu/nummer-12/vi-staar-ikke-alene-med-vores-klimabekymring/>

³ Jacob Sørensen: Drop turen til Thailand. Den ødelægger klodens fremtid, kronik bragt i Politiken 1/12 2018:

<https://noah.dk/nyheder/drop-turen-til-thailand-den-odelaegger-klodens-fremtid>

Så det er formentligt formentligt vanskeligt at finde et ord, der sammenfatter det ovenstående bedre end "flyskam".

venlig hilsen

Toke Haunstrup

Ansvarshavende redaktør

I redaktionen:

Susanne Blegaa

Ole Gunni Busck

Niels Henrik Hooge

Emil Hageman Christensen